

unum in suo recondat, alterum Cathedralis Ecclesia archivio custodiendum tradat. Qui beneficiarii reliqui erunt, alterum proprio Ecclesia archivo recondent, Cathedrali Ecclesie alterum committent. Quæcumque Archiepiscopi a quibus clavibus obtulerint, unam in Cathedralibus Episcopis, in Collegiatis Praefectus, alteram Capitula servent.

Vide decretum exactius de iuribus fundationibusque singulorum provinciarum Ecclesiasticarum beneficiorum in unum librum colligendis, qui ad perpetuam ferretur memoriam, superius in proximo Aquisi Concilio notatum sub tit. Quæ pertinent ad beneficiorum collationem. His accedat Concilii Moguntini anni 1549. suo loco superius adductus can. 89. quo consultius providetur in primis, ut singulis annis innovetur catalogi & inventaria cunctarum Ecclesiarum, ac singulorum beneficiorum sigillatim enumerantia bona tam mobilia, quam immobilia, omnemque suppellectilem, ne quid per incuriam alienetur aut distrahatur: prætereaque chartas & titulos fundationum, donationum, censuum, ceterorumque iurium, ne quid horum disperdatur, atque in archivia duabus saltem distinctis feris & clavibus conclusa recondantur: quorum nulli archetypi distrahantur, sed solummodo licitum sit transcripta authentica inde erueri, quæ particularibus personis, quarum intererit, distribuantur. Vide his conformia in Concilio Regensi anni 1285. can. 3. Admodum conducibile fuerit hoc loco referre Tridentino Concilio sancitas pænas adversus quoscumque invasores rerum ac iurium Ecclesiarum piorumve locorum, alioque sacrilegos detentores, sess. 22. cap. 11. Si quem clericorum vel laicorum, quacumque is dignitate etiam Imperiali aut Regali præfulgeat, in tantum malorum omnium radix cupiditas occupavit, ut alicuius Ecclesia seu sacralis vel regularis beneficium, aliorumve piorum locorum jurisdictionis, bona, census, ac iura etiam feudalitia & emphyteuticæ, fructus, emolumenta, seu quascumque subventiones, que in pauperum & ministrorum necessitates converteri debent, per se vel alios vi, aut timore incusso, seu etiam per suppositas personas clericorum aut laicorum, seu quacumque arte aut quæsito colore in proprios usus convertere, illosque usurpare præsumserit; seu impedire, ne ab illi, ad quos iure pertinent, possideantur, aut percipiuntur, is anathemati tamdiu subjiciatur, quamdiu jurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupaverit, vel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione supposita persone pervenerint, Ecclesie eiusdem administratori sive beneficiario integre restituerit, ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si ejusdem Ecclesie patronus fuerit, etiam jurepatronatus ultra prædictas pœnas eo ipso privatus existat. Clericus vero qui nefande fraudis & hujusmodi usurpationis fabricator, seu consentiens fuerit, eidem pœnis subiacet, nec non quibuscumque beneficiis privatus sit, & ad alia quæcumque beneficia inhabilis efficiatur, & a suorum Ordinum executione etiam post integram satisfactionem & absolutionem sui Ordinarii arbitrio suspendatur.

Ibidem sic prosequitur Provincialis hæc Synodus: Quæ honorum Ecclesiasticorum cautiones sunt, publice fiant: gravatis ere alieno Ecclesie bona non locentur: nec prius condictionibus locacionis instrumenta tradantur, quam locupletes idoneosque fidejussores ipsi dederint. Ubi aliquis Ecclesiasticus defunctus fuerit, heredes Episcopus compellat, ut qua ad defuncti beneficia, scripta, autoritates & instrumenta pertinent, ea omnia gratis & sine pacto, ne ulla ei, qui in beneficium successerit, tradat.

Tit. de provisionibus & renunciatione beneficiorum. Qui beneficium Ecclesiasticum deinceps obtinerit, in manibus Episcopi aut ejus Vicarii in hac Sacramenti verba iuret: Ego N. per hæc que manibus meis tangis sacrosancta Dei Evangelia, iuro, neque me, neque quemquam alium meo nomine, quidquam beneficium hujusmodi obtinendi causa, sciente me quidquam aut promississe, aut dedisse: nec in hoc beneficio tacitam alteri fidem contra sacros canones accommodare. Ita me DEUS adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia. Hoc idem iurandum Episcopus in sua receptione præstat.

Indidem. Qui presentato collationemque beneficii postulanti, beneficium Episcopus aut quisquam alius conferre recusat, is recusatorem causas scripto exhibeat: & nisi illi inspectis iudicatisque Superior beneficium conferre nequeat: si secus faxit, collatio irrita nullaque habeatur.

De examine ad beneficia providet Concilium Tridentinum sess. 7. cap. 13. de reform. & sess. 24. cap. 18.

5. Tit. de Patronis. Ea est sæpenumero importuna Patronorum pressio, & in alienis licentia, ut cum patro-

natis Ecclesiis libera beneficia non varo uniantur, Patroni, qui libera antea fuerint, sibi vindicant, atque in servitutem juris patronatus redigant. Id cum Ecclesia non mediocri damno sit, eas omnes unione ex Tridentini Concilii decretis Ordinarii locorum infringant, irritasque declarent, & qua unita beneficia fuerint, ea ubi vacaverint, libere ut antea conferant. Quia etiam contingit passim, ut Patroni patronatarum Ecclesiarum bona sacrilege occupent, & venditionis titulo in alios transferant, justosque possessores, quo minus eis potiantur, impediant, in Patronos invasores Episcopi ex Tridentini Concilii decretis agant, eosque patronatus jure privatos declarent, & anathemate ex proprio facto innexo, donec integre restituerint, & a Romano Pontifice absolutionem, que ipsi reservata est, impetraverint.

Hæc fufus decernuntur a Trident. Concilio sess. 25. can. 9. Porro criminosi eorum qui rapiunt, invadunt, aut consulto detinent bona Ecclesiarum, aut piorum locorum, absolutio reservatur Summo Pontifici, tum per cap. 17. Bullæ Cœnæ, tum etiam per Tridentinum decretum sess. 22. de reform. cap. 11. Ad hoc autem ut sacrilegium rerum mobilium Ecclesie inducat excommunicationem Summo Pontifici reservatam, necesse est ut fractio violenta intervenerit, sicut exprimitur in c. congressi sunt, de sent. excom.

CONCILIIUM AVENIENIENSE

Anni 1594.

1. Hic præfedit amplissimi meriti vir Franciscus Maria Taurusus Archiepiscopus Avenionensis, factus deinde S. R. E. Cardinalis, qui sub Philippo Nerii Fundatoris Oratorii Romani sanctissima institutione educatus, omnium virtutum splendore quasi sydes Orbis univerfo Christiano effulfit. Hanc vero auspiciatus est Synodum, ab Episcoporum officio sic exortus: Episcopus Provincia nostre tum dignitatis tum oneris sui memores esse oportet, ut intelligent non alio consilio se Ecclesie suis divinitus esse præfatos, ac gregibus Pastores datos, quam ut cura pervigili & solerti studio animarum salutem procurarent, in dieque magis ac magis promoverent. Quod ut facilius assequantur, se moreque suos ad eam formam quam præcipit Apostolus, componant, in id potissimum incumbentes, ut vita sint non modo irreprehensibili, sed ejusmodi quam omnes colant, suscipiant, ac imitantem proponant. Sunt enim Episcopi mundi lumina populorumque duces. Inde ad singula Episcoporum officia de Visitatione, de Synodis, de Testibus Synodaliibus, deque examineribus constituendis descendit.

2. Testes Synodales præcipit Innocentius Papa III. in singulis Dioccesibus ab Episcopis constitui, ut habetur in Lateranensi quarto generali Concilio, Sacerdotes atque moribusque graves, prudentes, ac disciplina Christianæ studiosos, qui nominati ac delecti ab Episcopo, secreto in ejus manibus iurent ex formula præscripta verborum se muneri sui partes executores esse. Ejusmodi Synodaliū testimonium formula juramenti conceptis verbis habetur in fine Frisingensis Concilii habiti sub Eugenio Papa IV. anno 1445. Præcipit autem memoratum Lateranense Concilium can. 6. ut singulis annis convocetur a Metropolitanis Provinciale Concilium, in quo excessus corrigantur, eligantur vero per singulas Dioceses personæ providæ & honestæ, que per totum annum simpliciter & de plano absque ulla jurisdictione sollicitè investigent, que correctione vel reformatione sint dignæ, & ea fideliter referant ad Metropolitanum, & Suffraganeos & alios in subsequenti Provinciali Concilio, ut super his & aliis provida deliberatione procedant. Hæc vero in singulis quoque Diocesanis Synodis proponenda pariter sunt, ut emendantur. Statuitque istud Avenionense Concilium: Ut Synodales testes inquirent & referant, an Parochi manus suam obeant, ea qua par est sollicitudine, in Sacramentis, omnibus quidem, agris autem præcipue, administrandis. An ipsi, alique Clerici omnes ullam populo prebeant offensionem. An in suis Ecclesiis resideant, suaque quisque fungatur officio. Quæcumque vero animadvertent decreta sancitate nullam adhibere aut non perspetam correctionem reformationemque desiderare viderint, ea tribus ante mensibus, quam Concilii proximo futuri stata dies veniat, singula ordine suo referant ad Metropolitanum. Testes autem Diocesanæ præfinitum ipsi Episcopo præstabit.

3. Exinde Concilium Avenionense progreditur ad selectos Examinatores, qui minimum tres esse debent presente Episcopo

Concilium Avenionense, ann. 1594.

443

Episcopo vel ejus Vicario, sive instituat examina in providendo beneficio, ac præsertim cui annexa sit animarum cura, sive alicujus ordinandi, sive concionatoris, aut confessoris approbandi. Quisquis pro sacris Ordinibus suscipiendis examinandus est, atatis, natalium, alteriusve cujuscumque irregularitatis, aut in re dispensationis obtente, beneficium etiam Ecclesiasticum vel personis, patrimonie attestaciones scriptas & documenta authentica ante omnia in medium producat: qua omnia examinatores non persuntorie, sed diligentissime perquirent, an nullo vitio vel fraude laborent. Nullus examinatorum quempiam privatim doceat, qui examen subiturus sit.

4. Tit. XVIII. De Sacramento Pœnitentiæ. Ut vero inscitiam, que calamitosa hisce temporibus multorum malorum causa est, facilius propulsi Episcopi, lectionem casuum conscientie, ubi id commode fieri poterit, instituant: ad quam Parochos ceterosque Sacramenti pœnitentiæ ministros ire procurent, aut certe Confessoriorum conferentiam, quam vocant, fieri curent bis in hebdomada, cui vir doctus & cordatus præsit.

Hoc idem Concilium ad peritiam Sacerdotum quatuor eis potissimum librorum frequentem lectionem commendat, sacrorum utriusque Testamenti Bibliorum, Tridentini Concilii Catechismi, Manualis Summæ Navarrii, & constitutionum Synodaliū proprii Episcopi una cum Concilio Tridentino. Eoque singulenter libros Avenionenses Patres tit. 32. de vita & honest. cler. volunt esse omnibus Sacerdotibus familiares.

5. Tit. XXII. De Missæ Sacrificio. Non admittatur Sacerdos alterius diocesis ad celebrandam Missam, & alia divina officia, qui non habeat litteras dimissorias.

Idem prospectum fuerat a Concilio Tridentino, & a can. non oportet, de consecr. dist. 5. aliisque plerisque canonibus passim superius adductis. Clericum alienum nisi concedente ejus Episcopo nemo audeat vel retinere vel promovere in Ecclesia sibi credita. Id sancitur a Carthaginensi Concilio tertio can. 21. & habetur in c. clerici alienum dist. 72.

6. Tit. XXXII. De vita & honest. Cler. Clericus ludos interdicit taxillorum & pagellarum, itemque artem medicam, quam iisdem etiam prohibet Concilium provinciale sub sancto Carolo primo. Pagellarum autem seu chartarum pictarum Concilium Bituricense anni 1584. sub tit. de vita & honest. Cler. Itemque Aquense anni 1585. & Narbonense anni 1609. sub iisdem titulis. In quibus etiam vetatur Clericis, ne sint ludorum spectatores. Quam autem veteri affectu ludos abripiant, exemplo esse possunt veteres illi Germani, de quibus scribit Cornelius Tacitus lib. de moribus Germanorum, aleæ ludis usque adeo addictos fuisse, ut post perditas alea omnes suas opes, de libertate quoque propria colliderent, & eum, qui ludo victus fuerat, permittere solitum, se a victore fundis ligatum in servitutem ejusdem perpetuum aduci.

Præclare admonet S. Gregorius Nyssenus lib. de vita Moysi per miraculum, quod in Aaronis virga contigit, quæ tamen arida & excisa flores & fructum amygdalarum germinavit, ut perhibetur lib. num. 17. signifi- carit, qualis esse debeat Clericorum vita, ac in primis Sacerdotum. Quemadmodum amygdala fructus profert exterius corticem durum & amarum, qui tamen intus operit nucleum palato suavem & esui commodum; similiter Sacerdotem in exterioribus debere sibi austerum esse atque a sensibilibus rerum oblectamentis alienum & continentem, intus vero orationibus intentum, colloquiis divinis additum, virtutibus exultum, & suavitate caritatis exuberantem.

Tit. XXXIII. De Capitulo & Canonicis. Ut omnis sintoniæ labis suspicio tollatur, juxta decretum Concilii Tridentini, & Bullam Pii V. decernimus, nihil impostero dandum, accipiendumve pro quacumque collatione, provisione, sive admissione in possessionem alicujus Ecclesie Cathedralis vel Collegiate beneficii, Canoniarum, prebendarum, seu ad distributiones quotidianas. Quod si alicubi vigeat laudabilis consuetudo, qua admisti alicuius Capitulo conferunt, in usus pios & ornamenta Ecclesie erogandam; volumus eam ab Episcopo diligenter examinari, qui aliquem deputabit, cui incumbet de acceptis ab admisso, coram Episcopo, rationem reddere.

Decretum istud conformatur Tridentino sess. 24. c. 14. Allegata vero Pii V. bulla est numero 106. incipiens: Durum nimis.

Tit. XXXIV. De Horis Canonicis. Nullus Canonici, nec beneficiatus, neque alius Clericus inter cano-

dum dormiat, nuceatur, libros aut litteras legat. Officium privatim recitet, per chorum vagetur, indecore sedeat, vel quidquam faciat aut loquatur, quod chori disciplinam & pfallentium intensionem perurbet.

7. Tit. XLII. De officio Parochi. Studioso vero Parochus sit sollicitus de pauperibus sue parochie, præsertim puellis nubilibus, viduis, orphanis, pupillis, agris, senio confectis, aliisque personis utraque misericordia indigentibus, quibus & ipse opuletur, & alios horum suorum ad id officium invitet. Præcipue de iis Episcopum certiorum faciat, ut qui communis eorum pater est, iisdem paternam curam præset.

Concilium Vernense anni 755. can. 26. Ut Clerici (inquit) non habeant actiones seculares nisi pro causa Ecclesiarum, orphanorum, viduarum, ordinante Episcopo suo, vel Abbate. Et Concilium Frascofordiense can. 40. De puellis, que parentibus privata fuerint, ut sub Episcoporum & Presbyterorum providentia gravioribus feminis commendentur, sicut canonica docet auctoritas. Concilium similiter Moguntinum anni 813. can. 8. Et ut laici in eorum ministerio obediant Episcopis ad regendas Ecclesias Dei, & viduas & orphanos defendendos. Concilium Parisiense sub Ludovico Pio anno 829. parte 2. his verbis Reges admonet: Rex primo debet esse defensor Ecclesiarum & servorum Dei, viduarum, & orphanorum, & ceterorumque pauperum, nec non omnium indigentium. Denique S. Ambrosius lib. 7. epist. 56. ad Valentinianum Imperatorem ait: Gloriosissimum mihi est, & hoc pro salute pupilli Imperatoris: quos enim Episcopi magis quam pupillos debemus tueri? Scriptum est enim: Judicite pupillo & justificare advenam, & eruite injuriam accipientem: (scilicet Isaia 1.) & alibi: (scilicet Psal. 67.) Patris orphanorum & judicis viduarum. Hac Ambrosius.

Tit. XLIV. De Quadragesima. Canonicos interesse concioni omnino volumus, que in ipsorum Ecclesia habetur, nisi legitime impediantur.

8. Tit. LIV. De Foro Episcopali. Excommunicationum litteræ in infra scriptis casibus non concedantur. Primo pro re criminosa, quæ infamiam notam incurat: pro re occulta omnino: nec pro rebus deperditis passim ac parvo momenti: pro re que summam viginti aureorum non excedat, nisi aliter Episcopo videatur.

De non promulgandis excommunicationibus, nisi quam rei gravitas id exigat, multis est canonibus sancitum. Ut enim testatur S. Augustinus de corrept. & grat. cap. 15. nulla est in Ecclesia excommunicatione pœna major. Concilium Meldense can. 56. Aurelianense quartum can. 2. Vormatiense can. 13. Agathense can. 3. atque apud Gratianum c. Episcopi, c. nemo Episcoporum, c. nullus Sacerdotum, r. q. 3. & Concilium Tridentinum 25. cap. 3. de reform. & Aquense sub tit. de Excommunicationibus. Comitia pariter Aurelianensis sub Rege Carolo IX. art. 18. & Cleri Gallicani conventus generalis Melodunensis anni 1579. tit. de his que ad jurisdictionem forenses pertinent, accurate monent; excommunicationis gladium non esse extendendum nisi ex gravibus causis.

CONCILIIUM AQUILEJENSE

Anni 1596.

1. Hanc Provinciale Synodum convocavit, eidemque præfedit Franciscus Barbarus, Patriarcha Aquilejæ, anno Chr. 1596. tempore Clementis Papæ VIII. Originem porro hujusce novi & apud Latinos insueti Patriarchalis tituli Baronius refert in annum 580. atque ad schisma exortum occasione damnationis trium Capitularum, quæ Theodoro Cæsareæ in Cappadocia Episcopo, secta Acephalo, male suadente, Justinianus Augustus ejus nominis primus sua per animi impotentiam abusus seculari potentia, in Constantinopolitana secundum Concilium invexerat. Cui damnationi Vigilium Romanus Pontifex initio quidem constanter obstetit. Sed cum obstinatior Justinianus rem magis urgeret, immineretque funestum schisma univerfæ Ecclesie, atroxque persecutio: & aliunde tria damnanæ Capitula ratio subisset; Vigilium multo pejora formidans eorumdem damnationi consensit, quæ ex causa sed multo minus periculosa schisma emerit. In Africa enim Faundus Hermianensis Episcopus, Liberatus Ecclesie Carthaginensis Archidiaconus, Victor Tunanensis Episcopus, alique nonnulli: In Europa vero Illyriciani & Istriae Episcopi in trium Capitularum defensione pertinacius hæserunt. Conciliaque Constantinopolitana & Roma-